

Bemærkninger til forslaget

Forslagsstillerne er af den opfattelse, at der skal gives en bevilling på maksimalt 3 mio. kr. til bevarelse af den historiske Hvidsten Kro.

Hvidsten Kro nord for Randers var under den nazistiske besættelse af Danmark under 2. Verdenskrig hjemsted for Hvidsten Gruppen. Den legendariske kroejer, Marius Fiil og syv andre medlemmer af gruppen blev henrettet af nazisterne den 29. juni 1944.

Marius Fiil var kendt viden om for sit nationale sindelag. Da modstandslederen Flemming Juncker på Overgaard i 1943 søgte efter pålidelige folk, der kunne modtage våben, ammunition og faldskærmssoldater og efterfølgende transportere nedkastningerne til modstandsbevægelsens skjulesteder, henvendte han sig til Marius Fiil, som straks erklærede sig villig til at medvirke. Hermed etableredes den første gruppe, som modtog våben og ammunition fra luften til modstandsbevægelsen i Jylland.

Gruppen opererede ved en lang række nedkastninger, men den 11. marts 1944 omringede Gestapo kroen, og Marius Fiil, sønnen Niels Fiil, svigersønnen Peter Bergenhammer Sørensen samt døtrene Kirstine Fiil (Tulle) og Gerda Fiil blev arresteret. Desuden arresteredes Niels Nielsen Kjær, Søren Peder Kristensen, Johan Kjær Hansen, Henning Andersen og Albert

Iversen. Alle otte mænd blev henrettet, medens døtrene kom i tysk fængsel.

Der er etableret en mindelund for de henrettede tæt ved kroen, men også selve kroen indeholder mange minder om begivenhederne under besættelsen og om Marius Fiils liv.

Kroen, som er opført i 1790, er fortsat i familiens eje, og drives af Marius Fiils oldebarn. Bygningerne er fredet i 1987, men det har vist sig, at en gennemgribende reovering og restaurering er hastende. En ekspertgruppe i Frihedskampens Veteraners Fredningsråds regi har foretaget en nøje gennemgang af samtlige bygninger og har konkluderet, at en samlet reovering vil koste ca. 3 mio. kr. På denne baggrund er der igangsat en privat indsamling, som dog ikke har indbragt de fornødne midler.

Forslagsstillerne finder, at staten må bidrage til at bevare dette historiske minde om den indsats, en kreds af danske mænd og kvinder ydede under besættelsen for at bekæmpe nazismen. Det skal understreges, at den foreslåede bevilling er en engangsbevilling, og det er forslagsstillernes opfattelse, at der ud af Kulturministeriets budget på små 4 mia. kr. kan findes de nødvendige midler.

Skriftlig fremsættelse

Poul Nødgaard (DF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om bevilling til bevarelse af Hvidsten Kro.

(Beslutningsforslag nr. B 35).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.